

ذهن زیبا

تصمیم‌گیری هوشمندانه
در زندگی، کسب و کار و کشورداری!

نویسندگان:

مجتبی لشکر بلوکی

وحید شامخی

فهرست مطالب

پیشگفتار نویسندگان ۱۳

فصل اول - تحلیل هوشمندانه

چرا و کجاها ذهن ما فریب می‌خورد و اشتباه می‌کند؟ چه می‌توان کرد؟ ۱۵

۱ نقطه کور ذهن ما کجاست؟ ۱۷

۲ خطای ذهنی پس‌بینی ۲۰

۳ رفتار غیرمتعارف مغز ما در برابر اطلاعات منفی ۲۳

۴ تصمیم‌گیری پیتزایی ۲۶

۵ پدیده جالب تنزیل هذلولی ۲۹

۶ تفکر مثبت همیشه هم خوب نیست! ۳۲

۷ چگونه افراد و شرکت‌های موفق باعث شکست ما می‌شوند؟! ۳۴

۸ پدیده جالب فیلترینگ خودخواسته ۳۷

۹ شاه‌ماهی سرخ ۴۰

۱۰ دام استریوتایپینگ ۴۳

۱۱ تکنیک افسر اطلاعاتی سیا برای تحلیل‌های پیچیده! ۴۶

۱۲ با تعریف مسأله به شیوه‌ای خاص، همان جوابی را از شما می‌گیرند که می‌خواهند! ... ۴۹

۱۳ ما دچار خودتأییدی هستیم! ۵۲

۱۴ اثر هاله‌ای از انتخاب همسر تا انتخاب رئیس‌جمهور! ۵۴

۱۵ آشنا بودن اطلاعات از درست بودن اطلاعات مهم‌تر است! ۵۷

۱۶ آگاهی نحسی می‌آورد! ۵۹

فهرست مطالب □ ۱۱

- ۱۹ چرا مغز ما، قورباغه پخته می‌شود؟ ۲۵۵
- ۲۰ ترازدی میان مایگی و یافتن منطقه طلائی! ۲۵۸
- ۲۱ پدیده نشخوار ذهنی منفی! ۲۶۰
- ۲۲ تراکتور زندگی شما کدام است؟ ۲۶۳
- ۲۳ نظریه خودآیینانه سان ۲۶۶
- ۲۴ سندروم دستیابی ذهنی؛ فانتزی مثبت ناقص ۲۶۹
- ۲۵ چهار کلمه‌ای که شما را جوان‌تر یا پیرتر می‌کند! ۲۷۲
- ۲۶ مسائل خودتان را هنگام خواب و زیر دوش حل کنید! ۲۷۵

۲۷۹ ..... **مفبع شناسی**

نقطه کور ذهن ما کجاست؟

حتماً دیده‌اید وقتی یک تیم ورزشی می‌بازد، هر یک از اعضای تیم یک یا چند نفر را مقصر -حتشان می‌دانند. این موضوع در بازی‌های تیمی غیرحرفه‌ای و دوستانه نیز بسیار متداول است! خیلی بعید است یک نفر بعد از باخت تیمش بگوید، تقصیر من بود که باختیم! یا وقتی تصادف می‌شود، معمولاً هر یک از طرفین به شدت طرف مقابل را مقصر تصادف می‌داند و کسی حاضر به پذیرش قصور نیست! انگار مهم‌تر از آنکه چه شده است، متهم کردن طرف مقابل که به نظر آن فرد، آدم نابلد، غیرماهر و برخورددار از سطح شعور پایین است، اهمیت دارد! یا مثلاً وقتی دانش‌آموز یا دانشجو باشیم، معمولاً اگر نمره ما کم شود بر این باوریم که معلم یا استاد اشتباه تصحیح کرده است و یا اینکه آزمون خوبی برای سنجش دانش و توانایی ما بوده است. ما بسیار توانمندتر و باهوش‌تر از این حرف‌ها و نمره‌ها هستیم!

نگاه تحلیلی؛ چرا چنین چیزی رخ می‌دهد؟

ما آدم‌ها خطاها و سوگیری‌های دیگران در تصمیم‌گیری‌های‌شان را سریع‌تر

و راحت‌تر از خطاها و سوگیری‌های

خودمان در تصمیم‌گیری می‌بینیم. این موضوع

تازه به پدیده‌ای به نام خطای نقطه کور^۱ در ما

ما کمتر از دیگران دچار خطا و سوگیری می‌شویم!

تازه دارد. یعنی چه؟ یعنی گرایش به این باور که

اغلب مردم فکر می‌کنند که

ما کمتر از دیگران دچار خطا و سوگیری می‌شویم.

تصمیم‌هایی که خودشان

و حتی نمی‌توانیم خطاهای خود را ببینیم، ممکن

می‌گیرند، عاقلانه‌تر از

است تفاوت‌ها و رفتارهای ما آسیب‌زا بوده و

تصمیم‌های دیگران است!

تفاوت منفی به دنبال داشته باشد.

حتی اغلب مردم فکر می‌کنند که تصمیم‌هایی که خودشان می‌گیرند، عاقلانه‌تر از تصمیم‌های دیگران است! همچنین اغلب افراد، دیدن خطاهای دیگران را دوست دارند و کشف آن خطاها را ناشی از هوش و ذکاوت خودشان می‌دانند! و غافل از آنند که خودشان هم برای بقیه جزو دیگرانند! در تحقیقی که بر روی بیش از ۶۶۰ شهروند آمریکایی انجام شده و نتایج آن در سال ۲۰۱۵ منتشر شده است، بیش از ۸۵ درصد افراد، خود را کمتر از میانگین جامعه در معرض خطا و سوگیری می‌دانند! در میان شرکت‌کنندگان تنها یک نفر بود که اذعان می‌کرد من از میانگین آمریکایی‌ها، خطا و سوگیری بیشتری دارم! نتایج تحقیقات به این نکته جالب اشاره می‌کند که حتی بعد از آنکه پدیده نقطه کور خطا برای افراد خاطی تشریح می‌شود، مقاومت در برابر پذیرش خطا از طرف آنها بیشتر شده و افراد بیش از آنکه به نصیحت‌ها گوش بدهند، در نقش والد قرار گرفته و نصیحت نیز می‌کنند!

تجویز راهبردی؛ نگاه به سبد پشتی خودمان

در یکی از کتاب‌های پائولو کوئیلو^۱ تمثیل جالبی نوشته شده، که خوب است همیشه در گوشه‌ای از ذهن مان نگاهش داریم. می‌گوید انگار ما آدم‌ها در یک صف طولانی پشت سر هم در حال راه رفتن هستیم و هر کدام مان دو سبد را با خود حمل می‌کنیم. چگونه؟ این دو سبد را به دو سر یک چوب بسته‌ایم طوری که یکی از دو سبد جلوی ما آویزان است و دیگری پشت مان! نکات مثبت و خوبی‌های مان را می‌اندازیم توی سبد جلویی، عیب‌های مان را توی سبد پشتی! وقتی راه می‌رویم، فقط خوبی‌های خودمان را می‌بینیم و عیب‌های تمام نفرات جلویی! عیب‌های آنها همیشه جلوی چشم مان است. ولی هرگز عیب‌های خودمان را نمی‌بینیم! این تمثیل یکی از بهترین تصویرهایی است که اگر به خاطر بسپاریم، می‌تواند به ما در جلوگیری از نقطه

۱. نویسنده معاصر و معروف برزیلی و خالق اثر مشهور کیمیاگر.